

ÖSZEFoglalás

IRATOK A ROMÁNIAI ORSZÁGOS MAGYAR PÁRT TÖRTÉNETÉHEZ 1.

A választott testületek jegyzőkönyvei

A két világháború közötti romániai magyarság története – források hiányában – mélységeiben még nincs megírva.

Az adott időszak egyik legfontosabb iratanyaga, az Országos Magyar Párt (1922-1938) irattára. A 40-es évek elején azt az Erdélyi Múzeum Egyesület Levéltára kapta meg megőrzésre, ők meg átadták az Unitárius Kollégium levéltárosának, Szentmártoni Kálmánnak, a párt történetének feldolgozása céljából. Valószínű a háborús évek miatt a mű nem születhetett meg, míg az iratanyagnak a 40-es évek végén a kutatók számára nyoma veszett, mert azt az állambiztonsági szervek a levéltár speciális osztályára szállították. Ott ez a 80-as évek végén került feldolgozásra. Katalógusa ma is a SECRET (TITKOS) megjelölést tartalmazza. A közel 8 ezer főlíót tartalmazó iratanyag, I-IV kötegben, 25 iratcsomóban a 90-es évek közepén bekerült a kolozsvári Állami Levéltár állományába (Fond 1283).

A dokumentumok a Magyar Párt irattárának jelentős része, a vezető testületek jegyzőkönyvei, jelentések, beadványok, javaslatok, panaszok, kérelmek, törvénytervezetek, választással kapcsolatos feljegyzések és kimutatások, levelezés, iskola- és nyugdíjúgyek bizonylatai. Összességében a történészek számára értékes forrásanyag.

A fenti iratanyagból kötetünkbe a Magyar Párt vezető testületeinek – Intéző Bizottság, Elnöki Tanács, parlamenti csoport, nagygyűlés – fellelt 110 jegyzőkönyvének szövegét közöljük, négy részben, időrendben, fejezeteken belül sorszámozva. A tárgyalások, viták, hozzászólások szövegei normál, míg a határozatok szövegei dőlt betűvel olvashatóak. Ezekhez jegyzeteket és többféle mutatót alkalmazunk, valamint megadjuk a hivatkozott irodalmat. Mellékleteket a legkritikább esetben közlünk, a *Függelék*-ben megadjuk a Magyar Párt képviselőinek és szenátorainak több mint félezernyi felszólalását a román parlament két házában, valamint a párt nagygyűlésein megválasztott vezető testületek névsorát.

A forrásközlést előszó és bevezető tanulmány előzi meg. A gazdag történeti forrásegyüttes kiegészíti politikai ismereteinket; részletkérdéseket, helytörténeti vonatkozásokat, politikai személyiségek életútját, a magyar-román kapcsolatok történetét világítja meg.

Munkánkat – a magyar történelmi források feltárására való tekintettel – a Klebelsberg-Alapítvány és a Nemzeti Kulturális Alap Irodalmi Kollégiuma támogatta.